

A makrogazdasági és költségvetési mutatók aktuális alakulása

2015. augusztus

© Századvég Gazdaságkutató Zrt.

A tanulmány az Országgyűlés Hivatala Költségvetési Tanács szervezete megbízásából, kizárólag a Költségvetési Tanács és a Költségvetési Bizottság részére és felhasználására készült.

Főbb megállapítások

A KSH első becslése szerint 2015 II. negyedévében az éves GDP-növekedés 2,7 százalékot tett ki, főként a gyenge mezőgazdasági teljesítmény miatt. Az ipari termelés dinamikus bővülését a növekvő exporton túl júniusban a belföldi kereslet is támogatta. Az építőipar kibocsátása 10,2 százalékkal nőtt, ám tovább csökkent az ágazat rendelésállománya. A kiskereskedelmi forgalom némi meglepetésre újból élénkült, ami a fogyasztók alkalmazkodását tükrözheti. A munkanélküliségi ráta júniusban 7 százalékra csökkent. Az államháztartás nagyobb hiányt halmozott fel a tavalyinál, amit növelhet, hogy az EU két adónem beszédését is felfüggesztette. A jegybank az 1,35 százalékos alapkamat mellett befejezettnek tekinti a második kamatvágási ciklust.

Reálgazdaság

A KSH előzetes becslése szerint a hazai GDP 2015 II. negyedévében 2,7 százalékkal emelkedett az előző év azonos időszakának bázisán, ami elmarad az általunk korábban várt növekedési rátától. A visszafogottabb növekedés elsősorban a mezőgazdaság csökkenő teljesítményének eredménye, a szektor növekedésre gyakorolt hatása nem jelezhető előre. Bár a növekedési ütem csökkenésének forrását az előzetes becslés nem tárja fel, a havi adatok alapján valószínűsíthetően a GDP termelési oldalán ipari termelés és a szolgáltatások bővülése, míg a fogyasztási oldalon a növekvő exportkivitel és lakossági fogyasztás hathatott pozitívan a mutatóra. A vártnál alacsonyabb GDP adat ellenére, kedvező külső környezet és semleges mezőgazdasági termelés esetén várakozásunk szerint az év második fél évében is fennmaradhat a 3 százalék körüli növekedési teljesítmény.

Júniusban éves alapon az **ipari** teljesítmény kimagasló, 11 százalékos ütemben bővült, ám ebben jelentős szerepet játszott a munkanapok tavalyinál kettővel magasabb száma is: a kiigazított éves növekedés 6, míg a havi 1,1 százalékot tett ki. Az emelkedő kibocsátással párhuzamban az ipari értékesítés 9,1 százalékkal nőtt, főként az export javuló európai konjunktúra miatti bővülésének köszönhetően. Májussal ellentétben júniusban a belföldi ipari értékesítés is emelkedett, ám a következő hónapokban a hazai eladások volumene a tavalyi év magas bázisa miatt negatív tartományba csúszhat. Az ipari teljesítmény fokozódását a feldolgozóipari kibocsátás 12 százalékos, azon belül is a járműgyártás 20 százalékot meghaladó bővülése támogatta. A feldolgozóipar szerződésállománya 11 százalékkal nőtt, főként a bővülő belföldi kereslet hatására.

Éves összevetésben az **építőipar** termelési volumene 10,2 százalékkal nőtt júniusban, a kibocsátás májushoz viszonyított 0,5 százalékos bővülésének köszönhetően az ágazat trendszerű növekedése fennmaradt. A növekedés főként az országban zajló infrastrukturális beruházások hatására 14,9 százalékkal bővülő egyéb építmények főcsoport teljesítményének köszönhető, ám az épületek főcsoport termelési volumene is 5,6 százalékkal emelkedett. Az előző hónapokhoz hasonlóan továbbra is zsugorodik az új szerződések volumene, a 10,4 százalékos éves csökkenés hatására egy év alatt 48,5 százalékkal esett a június végi szerződésállomány. Ennek ellenére úgy véljük, a jelenlegi rendelésállomány elegendő lehet az ágazat kibocsátásának év végéig tartó növekedéséhez.

A **kiskereskedelmi forgalom** volumene májusban 4,4 százalékkal nőtt éves összevetésben. A KSH június első becslése – némi meglepetésre – a teljesítmény fokozódását jelzi: 7,2 százalékos volt a bővülés üteme. Ez annak fényében kifejezetten kedvező adat, hogy a tavalyi első fél évben az online pénztárgépek bevezetése miatti fehéredés következtében magas lehetett a bázis. A kiigazított adatok

alapján a VI. hónapban az üzemanyag-kiskereskedelem az emelkedő árak ellenére 9 százalékkal nőtt. A nem élelmiszer-kiskereskedelem forgalma 8,1 százalékkal emelkedett. Az élelmiszer kiskereskedelem év/év növekedési üteme 4,5 százalékra gyorsult. A részletes adatok hiányában csak feltételezhetjük, hogy e mögött a fogyasztók új szabályokhoz való alkalmazkodása húzódhat meg.

A **munkaerőpiac** helyzete júniusban tovább javult, az elmúlt hónaphoz viszonyítva a foglalkoztatottak száma 19 ezer, az aktívok száma pedig 15 ezer fővel nőtt, a két folyamat eredőjeként összességében a munkanélküliségi ráta 7 százalékra csökkent. A májusi intézményi statisztikák szezonálisan kiigazított adatai alapján az alkalmazottak száma a versenyszférában emelkedett, ami arra utal, hogy a kedvező konjunkturális helyzet hatásai a munkaerőpiacon is megjelentek. A költségvetés dolgozóinak száma összességében nem emelkedett, miközben a közfoglalkoztatottak száma 195 ezer főre bővült. A kedvező munkaerő-piaci helyzet ellenére a bérek növekedési üteme a nagyobb közfoglalkoztatás okozta összetételhatás következtében tovább lassult, a májusi bruttó átlagkereset 1,5 százalékkal haladta meg az előző év azonos időszakának átlagbérét.

Költségvetési helyzet

2015. január–július között az **államháztartás** központi alrendszere összesen 894,1 milliárd forintos hiányt halmazott fel. Ezen belül a központi költségvetés 953,7 milliárd forintos deficittel, a társadalombiztosítás pénzügyi alapjai 36,7, az elkülönített állami pénzalapok 22,9 milliárd forintos szufficittel zártak. Az idei első hét hónap kumulált hiánya az elmúlt év azonos időszakának deficitjét 42,5 milliárd forinttal haladja meg, míg a tavalyi 37,7 milliárd forintos deficit után idén a júliusi hiány 70,8 milliárd forintot tett ki. A kumulált és a havi érték is felülmúlja a bázisév azonos időszakának hiányát, ami a költségvetés tételeinek éven belüli eltérő alakulásával magyarázható. Mindezek nagyobb része a szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok uniós bevételeinek és kiadásainak átütemeződéséből, kisebb része az Európai Bizottság vizsgálata miatt alakult ki.

Júliusban az Európai Bizottság vizsgálatot indított az élelmiszerlánc felügyeleti díj és a dohányipari vállalkozásokra kivetett egészségügyi hozzájárulás ügyében, amiknek behajtását egyelőre felfüggesztették. A bizottság indoklása szerint az adómértékek progresszív jellege szelektív előnyt biztosíthat az alacsony árbevételű vállalkozásoknak versenytársakkal szemben, ami sérti az uniós jogszabályokat. Az élelmiszerlánc felügyeleti díj első részlete és dohányipari különadó teljesítése is július végén lett volna esedékes, így egyik soron sem teljesült még befizetés. A két adónem esetében történt felfüggesztés számításaink szerint a költségvetés számára idén 25, jövőre 38 milliárd forint kiesést jelenthet.

Monetáris folyamatok

Éves alapon a **fogyasztói árak** átlagosan 0,4 százalékkal bővültek júliusban, ami 0,2 százalékponttal marad el az előző havi éves árindextől. A csökkenés egyik fő oka az élelmiszerek árnövekedésének lassuló üteme, a másik az üzemanyagárak árának gyorsuló esése. Utóbbit az olaj világgpiaci árának júliusi, sikeres iráni tárgyalások miatti mérséklődése magyarázza. A nyomott inflációs környezetet továbbra is támogatja a háztartási energiaárak éves bázisú csökkenése. A szeszesitalok és dohányárak árát a megváltozott jövedéki-adó szabályok, a szolgáltatások árszintjének emelkedését pedig az egészségügyi és üdülési szolgáltatások növekvő ára indukálja. A jegybank a júliusi kamatdöntő ülésén 15 bázisponttal 1,35 százalékra csökkentette az **alapkamatot**, ami a bejelentés szerint egyben a második kamatvágási ciklus végét jelenti, és így hosszabb tartás következik.